

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

2018 ЙИЛ 10 АПРЕЛЬ, СЕШАНБА

№ 67 (13.664)

Баҳоси эркин нарҳда

Амир Темур – ҳалқимиз тарихидаги бутун жаҳон тамаддунига бекиёс ҳисса қўшган буюк шахсдир.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

• Андикон ҳарбий гаризонидаги ҳарбий қисмлардан бирида буюк Амир Темур таваллудининг 682 йиллиги хамда Соҳибқирон биустининг очилишига бағишинган тантанали тадбир бўлиб ўтди. Тадбир қатнашчилари ҳарбий қисмга ўрнатилган буюк Соҳибқирон биусти пойига гулчамбарлар кўйди. Ҳарбий парад барчада катта таассурот қолди.

• Гулистонда мамлакатимизда ишлаб чиқарилган тиббий ускуна, жиҳоз, буюм ва мебелларнинг каталоглари кўргазмаси ўтказилди. Соғлиқни сақлаш вазирлиги, вазирлик ҳузуридаги Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги, „Ўзбекистон ягона тиббиёт каталоги“ ташкилоти томонидан ташкил этилган кўргазмада иштирокчиларнинг ҳар бирiga мамлакатимизда ишлаб чиқарилган тиббий ускуна, жиҳоз, буюм ва мебеллар каталоги жамланмалари тарқатилди.

• Бухорода „Энг намунали туман (шаҳар) Сардорлар кенгаши“ танловининг мамлакат босқичи ўтказилди. Ўзбекистон ёшлар иттифоқи ва „Камалак“ болалар ташкилотининг туман ва шаҳар кенгашларида Сардорлар кенгашлари ўтасида ташкил этилган танловда 14 жамоа „Бу бизнинг фаолиятимиз...“, „Бизнинг имкониятларимиз“, „Интеллектуал ринг“ шартлари бўйича ғолиблик учун баҳслашди.

• Гулистонда „Ислом акидапарастликни қоралайди“, „Диний экстремизм ва террорчилик – жамият барқарорлигига таҳдид“ мавзууларида давра сұхбати ўтказилди. Тадбирда иштирокчиларга ўкув кўлланмалари тарқатилиб, уларни қизиқтирган саволларга мутахассислар томонидан бўлашиб жавоб қайтарилди.

• Наманганда вилоят ҳокимлиги, вилоят божхона бошқармаси, тижорат банклари ва тадбиркорлар иштирокида мева-сабзавот маҳсулотлари ишлаб чиқариши кўпайтириш, янги технологияларни кўллаш орқали харатжатларни камайтириш ва хосилдорликни ошириш, гидропоника усулида иссиҳоналар ташкил этиши масалаларига бағишинган кўргазмали семинар бўлиб ўтди.

ЖАҲОНДА

• Францияда темир йўл тизимида касаба уюшмалари томонидан эълон килинган иш ташлаш жараёни тўрт кундан бўён давом этмоқда. Ҳозирда бу ерда тезюар поездларнинг 20 фоизи, маҳаллий йўналишларда катнайдиган поездларнинг 30 фоизи аҳолига хизмат кўрсатмоқда. Касаба уюшмаларининг маълум қилишича, иш ташлаш июнь ойи охиригача давом этиши мумкин. Темирйўлчилар иш ташлаши мамлакат иктисадиётига ҳар куни 20 миллион евродан зарар келтироқда.

• Машҳур Forbes нашрининг маълумотларига кўра, мамлакатда фонд бозорининг кулаши натижасида Россиядаги энг бадавлат 50 нафар кишининг бир кунда кўрган зарари 12 миллиард еврога яқин суммани ташкил этган.

• Япониянинг Симонэ музофотида 5,8 балли кучли зилзила рўй бериши муносабати билан ўнлаб кишилар жароҳатланди, юздан ортиқ уйлар вайрон бўлди. Мамлакат мъымурларининг таъкидлашича, ер кимирлаши натижасида Симонэ атом-электр станциясига зарар етмаганд

Ижтимоий сўров

ҲАЛҚИМИЗНИНГ МУТЛАҚ КЎПЧИЛИГИ ПРЕЗИДЕНТ МУРОЖААТНОМАСИДАН ЯХШИ ХАБАРДОР

„Ижтимоий фикр“ жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази томонидан „Ўзбекистон фуқаролари Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси ҳақида“ мавзусида ижтимоий сўров ўтказди. Сўровда мамлакатимиз аҳолиси давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномаси моҳияти ва асосий мазмунидан қай даражада хабардор экани аниқланди.

Сўров мамлакатимизнинг барча вилоят ва ҳудудларини қамрап олди, унда 18 ва ундан кatta ёшдаги, шаҳар ва кишлопларда истиқомат килаётган, турли миллат ва ижтимоий гурухларга мансуб, ишлаб чиқаришнинг турилса соҳа ва жаҳбаларida фаолият ўтказётган юртдошларимиз иштирок этди.

Ўтказилган сўров натижаларига кўра, мамлакатимиз аҳолисининг мутлақ кўпчилиги Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси давлат ва жамият муносабатларининг либераллаштегани, реал демократик ўзгаришлар амалга оширилётгандан далолат берадиган, мамлакатимиз сиёсий тизими учун тарихий аҳамиятга эга янгилик бўди, деган фикрда яқдил. Сўров фуқароларнинг мутлақ кўпчилиги Мурожаатноманинг асосий мазмунидан яхши хабардор экани ҳамда Президентимизнинг давлат ва жамият курилиши тизими самардорлигини ошириш бўйича стратегиясини

тўлиқ кўллаб-куватлашини кўрсатди.

Фуқароларнинг 84,2 фоизи давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида байн килинган таклифларни кўллаб-куватлади. Сўровда иштирок этганларнинг Фикрича, ушбу таклифлар фуқароларнинг хукуқ ва эркинликларни химоя килиш, жамиятда қонун устуворлиги ва ижтимоий адолатни таъминлашга қартилган бўлиб, мамлакатимизни ривожлантиришнинг истиқболли йўналишлари ҳақидаги тасаввурлари ва орзу-умидларига мос.

Сўров натижаларига кўра, юртдошларимизнинг аксарияти, яъни 89,8 фоизи давлатимиз раҳбарни томонидан Олий Мажлисга Мурожаатномаси белгилаб берилган давлат ва жамият курилиши тизимини такомиллаштиришнинг мақсад ва вазифалари, истиқболли йўналишларини кўллаб-куватлади.

(Давоми 2-бетда)

ЎЗБЕКИСТОНЛИК КУРСАНТЛАР МАТЕМАТИКА БЎЙИЧА ҲАЛҚАРО ОЛИМПИАДА СОВРИНДОРИ

Аввал ҳабар қилинганидек, 2-б апрель кунлари Олмаотада МДХ мамлакатлари мудофаа вазирликлари ҳарбий олий ўкув юртлари курсантлари ўтасида ҳаљаро олимпиада бўлиб ўтди. Ўзбекистонлик курсантлар унда учинчи ўринни эгаллади, деб ҳабар қиласи Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги матбуот хизмати.

Чирчик олий танк кўмандонлик-муҳаммислик билим юрти ўқитувчи Райно Юсупова бошчилигидаги курсантлар Шахзодбек Рустамов, Бобур Абдурашидов, Жаббор Муҳаммадиев ва Сарвар Норалиев Қозогистонда бўлиб ўтган олимпиадада Арманистан, Россия, Қозогистон, Беларусь, Кирғизистон ва Тоҷикистон жамоалари вакиллари билан баҳлашиб, мамлакатимиз шарафини муносаби химоя қилди.

Россия Ҳарбий университети курсантлари биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўринга қозогистонлик курсантлар, учинчи

ўринга юртдошларимиз сазовор бўлди. Олимпиаданинг фолиб ва совриндорлари медаль, кубок ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Ҳарбий билим юртлари курсантлари ўтасидаги ҳаљаро олимпиаданинг навбатдаги босқичи (информатика бўйича) 16-20 апрель кунлари Қозогистонда бўлиб ўтди. Унда юртимиз шарафини Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги Тоҷикстон ахборот технологиялари университетининг маҳсус факультети курсантлари химоя қилади.

Аблай КАМОЛОВ

Назм гулшани

Ўткир РАҲМАТ

АХИР БУ ОЛАМДА
КҮЙЛАЙДИ БАҲОР

Пўпанак кийинган ковакларда ҳам,
Үйғониб елтинар баҳорий ислар.
Гўёки тумтайган тўнкада алам,
Боқмаса на иложе кўкламги ҳислар.

Қайроқлар қадалган йўлаклар мунглиг,
Елкаси ортида гул очган дийдор.
Бир ёнда ўтган кун қадами қутлуғ,
Бир ёнда дараҳтлар улғайган пойдор.

Айланаб юрибди бетиним еллар,
Қир-адир чорлаган ям-яшил тилсиз.
Бунча ҳам кўп экан боргувчи ўйлар,
Кимнидир изларми...

Яна ким билсин...

Сенда ҳам согинчми?
Титрама фақат,
Кипригинг остида кун санар пинҳон.
Парвозга шайлланган қушдай бетоқат,
Ногаҳон тарк этиб кетмасми имкон.

Дараҳтлар багрида не бор – гуллаган,
Куёш ҳам нурини сочади тўймай.
Чуғурчук ҷарх уриб кўкка йўллаган
Кўшигин бўлурми айтгинчи сўймай.

Ахир бу оламда күйлайди баҳор,
Яшнаган умидлар ҳаётга шайдо.
Мени кут,
Ўзга ўй эзмасин зинҳор,
Фақат сен дунёда бор бўл,
Илтижо...

Согинчлар йўлладири...
Ўртада баҳор!

Умидларин ёғанича жим,
Сўриларда олган ястаниб.
Гўё шунда топгандай кўним,
Гулга кирган тўлиб, қувониб.

Тугилади яна ёўралар,
Чанг негадир қолган босилиб.
Япроқ аро недир оралар,
Елтинади ҳузурлар қилиб.

Ўтавермас кунлар хотекис,
Пайдо бўлар гоҳи хиралар.
Ишкомларда олтинранг тўқис
Узум узар бир кун жўралар.

НОДАВЛАТ ТАЪЛИМГА
ЭЪТИБОР

Пойтахтимизда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
2018 йил 27 мартағи нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш соҳасидаги
фаoliyati лицензиялаш тартибини токомиллаштириш тўғрисидаги
қарори ижросига бағишлининг йигилиши бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат килиш давлат инспекцияси томонидан ташкил этилган он-лайн анжуманга таълим тизимишнинг барча бўйинглари, ахборот-коммуникация технологиялари тизими вакиллари, журналистлар, худудлардаги таълим тизими мутасадидлари тақлиф этилди.

Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат килиш давлат инспекцияси бошлиги У. Тошкенбоев ва бошқалар таълим тизимишдаги ислоҳотлар халқ билан мулоқут таймаси асосида амалга оширилётгани барча жаҳбалар ривожида самарадорликни таъминлашга хизмат килаётганини таъкидлadi.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 15 сентябрьдаги нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаoliyati янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори таълимнинг южори сифатини таъминлашга давлат ва нодавлат таълим миассасалари ўтасида соглом рабкор мухитини шакллантириш, нодавлат таълим хизматлари кўрсатишда юридик шахслар учун куляп шароитлар ратишида янги истиқболлар очади.

Мазкур ҳужжат истебходди ёшларни аниқлаш ва кўллаб-куватлаш орқали таълим-тарбия сифатини юксалтириш, анъанавий таълим хизматлари билан бир ќаторда сифатли ва оммабон таълим олишинг мукобил имкониятларини яратадиган ўқув хизматлари кўрсатиш бозорини ривожлантириш, ўқитишнинг инновацион-педагогик шахслари, замонавий технологиялардан фойдаланиш асосида таълимда-

Булоқ етти қават ер қатидан сизиб чиққани учун ҳам тиник, хуштаъмдир. Яхши шеър ҳам юрак зимиидан қуийилиб чиқади. Шунинг учун шеърхон дилига сурур беради. Мен дилтортар шеърларда шуни ҳис қиласман. Ҳар қандай китобни қўлингизга олганда номига дикқат қиласиз. Ном китобга калитдир. Шунданми шоир Ўткир Раҳмат китобларига шоирона, нафис ном беради. Гўзал атами китобни янада тортиими қиласи. "Ирмоқ", "Софинч", "Ой ёғдуси", "Хаёл ифори", "Юракдаги қуш", "Хоккор майса", "Ўтли руҳ", "Дилчироқ", "Оҳанглар ранги" каби. Сарлавҳанинг ўзиёқ зукко шеърхоннинг қалбида илиқлик уйғотади.

РУҲГА ОРОЙИШ ШЕЪРЛАР

Дилида чирок ёнгандай, оҳанглар рангини кўриб, майсан хоккорликни ўрганаётгандай, руҳи оловланади, бундан юракдаги шеърятга шайдо куш хаволанади. Шеърининг кучи, таровати ҳам кўнглини хаволантириди. Руҳи баланд шеър кулогингизга ирмокнинг шивирини, димонгизгарайхоннинг ифорини беради ва сизни гоҳ лолаплардан алан, гоҳ майсалардан мовий кенгликлар сари орлайди. Шеърдаги ўтилини руҳингизга қўяди. Ижодкор илм огушида дунё кенгликларига симай кўнгилда борини шеърга солар экан, унданга самимийлик сатрлар бағрига сингиб кетади.

Бир мисрда моҳиятни англтишга интилган шеърларни кўп топаси шоир китобларида. Масалан, "Нажот исом доим Ватан мазгизда", "Ватан -сен кўзимсан, борсан - ёруғ" сингари тўқ мағизи сатрлар. "Ўзга юргота ошик эмас, Ватаннинг кўшик бўл" мисрлари муаллифинг юрт мавзусидаги шеърларининг замонидариди.

Шоир қайса мавзуда шеър битмасин кўнглида борини битади. Фикрини зуриктиримайди. Ҳалқона равон сатрларда қалба етиб борадиган қилиб ёзиша интилади.

Навоийнинг руҳини Тоттап омад топган бор, Тилни сотиб, ўзга бир Тил ортидан чопган бор, Кологонга аланлини, ўз тилини чопган бор.

"Она тил" шеъридаги мисрлардан кимларга, нималарга ишора килинаётганини китобон тез англаб олади ва шоирнинг содда қилиб "ўша" парга таъриф берib кўйянгана койил колади. "Остонаси тиллодан", "Сенсиз макон", "Тилак", "Булоқ кўшиғи", "Эй, кўнглимса", "Ховли", "Китиклиди", "Кимга сен маҳлиб" каби шеърлар ҳам оҳангларни ўтилида ёзилган ажойиб шеърлардир. Бу шеърлардаги ўзига хосликни фикрини "кулодка коладиган" килиб айтилишида.

Шеърини равон ўйқили ёзиш хислати Ўткир Раҳмат лирикасининг ахримас томонларидан бири. Бу табият тасвирига багишланган шеърларида жуда тиник кўринади.

Булупларни ёзиб, тиглатиб, Қаҳларни тици кўнглини ҳам. Одна каби ерни йиглатиб, Сўнг куладириб сўз айтидай кўклам.

Шоирнинг табият лирикасида бошқаларга ўҳшамаган тасвир, табият ходисаларидан янги-янги киёслар топнишга, ўҳшатишлар излашга ҳаракат қылганни сезамиз. "Нурга тўлди ховучи гулнинг, Юзларида яйраб кетди ранг" сатрларидек. Ёки куз таърифини жонли берилишини кўрининг:

Сув оқади ўрмалаб, Жиловлаб олган арик, Йозда ажин, Бурмалар, Япроқ юзи сап-сарик.

Шоир лирикасидаги, айнинса, унинг "Хоккор майса" тўпламида жой олган бундай гўзал табият лирикасида юрикласидаги барчи килинганини ўрганаётгандай, шоирнинг содда қилиб "ўша" парга таъриф берилади. Агарда дилда табият ўйнлик бўлмаса атрофимиздаги нафасатни инжак тасаввур килиш кийин. У табиятнинг камалакдек рангин жилоларини сўзларда чизади. Чизикларга қалбидаги эхтираслардан нур индиради. Ўткир Раҳмат шоир сифатида ранглар охорини сўзларга кўчириши, сўзларда ранг бериши, рангларни сўзларни иштаган шоирлардадан.

Табият лириканинг умр рангларига киёслаш, тўйулар рангин ўзига хос тарзда ифодалашга интилиши Ўткир Раҳмат ижодидаги табият лирикасининг бўртук жihatидир. Шу мавзуда шоирни табият манзараларини сўзларда чизган ижодкор дейишимиз мумкин. Унинг шеърларидаги "Сочини сабо тараётган" бойичеканинг соғинла қуқурларига дилингизни энтишибири, бир оромбахш илиқлик юргутириши, раҳон, мажнунтол, ялпиз, лолакизғандок, япруғ майсадаги майнинни ҳис килингизига шундан. Ўткир Раҳматнинг табият лирикасида китобхони руҳига орий, кўнглигина нур индиради.

Муҳаббат ҳақида ёзмаган шоир борми? Шеър ўзи муҳаббатдан туғиладигу. Ўткир Раҳматнинг муҳаббат лирика-

сида тоза туйғулар тараннум қилинади.

Эътибор килинг, тасодифан кўришинг иккни интиқ қалбнинг тасвири қандай таъсири берилган:

Нигоҳимиз Тўқиди шеърлар,

Ҳаёлмис қўчидилар висол.

Ўртамиизда тўқилди сирлар,

Бошимизни силади шамол.

Еки:

Жильмайшинг мағтункор жуда,

Калбимда тонг отётгандай.

Муҳаббат кўнгил айвонларини чечакка тўлдиради. Ёрга осмондек пахон бўлишина истаган маъшуқ самосида юлдузлар кўшик айтади. Шоир лирик ҳаҳарони туйғуларини азиз билади, ардоҳлади. Шунинг учун: "Туйумга ўт кўйма, о, фаним" – деба кўнгил мулкни ардоҳлади. Шоир шеърларидаги бирорида "Ҳашшаш – мұхаббат" айтади. Дедим – муҳаббат... деба ёзганди, бу юксак инсоний туйғула муносабатини аниқ билдирганди. "Муҳаббат", "Жоду кўз", "Ошик", "Севги", "Холат" ва юна шеърларни тароватини тараннум қилинади.

Шоирнинг шеърларини ўқиши килган биринчи унсур, унинг тизмаларидаги бадий жозиги, оригинал топилгандаги ташбахларидар, "Қўзларинг сийгади", "Ўрик шоҳларда олтин исирга", "Кичириди тонгнинг кўзлари", "Қулич каби аёз синклини", "Куртаклар лабини буради", "Шамол чопиб чарчади чоғи", "Чуқорлар олов ютиб, Қозон билан кўришар", "Еқасининг тумаларини, шоша-пиши ечи булут ҳамм-", "Уваланин бормосдан осмон", "Тоғ-замининнинг елкаси каби, Ой - келинчак сенкин кўйда бosh", "Ёгаёт япроқлар, Ховчубад отар шамол" сингари мисолларни истаганча топиш мумкин. Лойка су таърифи "Лойга ботиб ўйлга тушган у". Бу каби табият ходисаларини ўҳшатши, жонлантириб тасвирилар шоир шеърларининг тағтини оширган.

Ўткир Раҳмат ижодида шеърларининг кинич жанри – фардлардан тортиб йирик достонларгача борлиги шоирнинг турли шеърий жанрларда маҳорат билан қалам тебтаба олишидан далолат. Фардлари, тўртларли, "Ёлғизлик", "Дийдор", "Йигирма сония" каби шеърларидаги фалсафийликка мойлилии устувор. Шоир вафо, садокат, меҳр-муҳаббат, соғинч, нажот, мусибат, хоҳкорлик, фидойлилик – умуман инсоний туйғулар ҳақида ёзганда баландпарвоз гаплардан кочади, ҳис қилганини, дилдида борини козоғи тўқади. Бу эса шеърнинг савимлийлиги, дилтортарлигини оширади. Таникли ижодкорнинг шеърларидаги мавзу кенг қаровлиги, шоирнинг кузатувчлигиги, излачунчлиги, жаҳтесварлигидан. Ўткир Раҳматнинг "Қўриқ" драматик достонидаги собиқ шўрлар давридаги иллатлар таъсири тасвириланган. Айрим амалдорларнинг порахурлиги, майслик бузулиги, болаларни дадалаги оғир меҳнатлари, пахта учун ҳамма нарса курбон килингани яхши очиб берилган. Лекин ёнг мухими инсонинг маънавий юксаклигини кўрсатиш. Қўриқ – Майсуда кўзига фожилини ўтган раийном котиби Ахмадуллонинг кўз корачигини кўйганда, дунёни маънан тубан Ахмадуллонинг кўз билан кўргуна, кўз бўлиб юриши афзал билан Галисуда холати ниҳоятда таъсири чиқкан. Невараси "Вараҳа" да ишләтиб, мосин чайнаб кетган аёл тилидан айтилганда "Барчанзиг котил!" ҳайқириги каттол тузумга айтилгандек. Бу асар шоирнинг йирик шеърий асарлар ёзишинг ҳам ҳадисини олганидан нишон.

Дадасининг жўрлариға газалхоник қўллаётгандаги бой дамлаб юриб "шебъирт – сеҳр эканини, сеҳр бўлгандаям, илоҳий эканини хис этардим", – деба ёзган бўлажак шоирнинг иш шеъри 12 ўнда туман газетасидаги ўтилганда бўён. Бу эса шеърнинг савимлийлиги, дилторлариги таъсири. Кўнглини бир кун шеър ўширтадан айроғи тушмади. Буға унинг китоблари гувоҳ. Шунинг учун бугун элга таникли шоир Ўткир Раҳмат бўлди. Шоир кўнглини гўзалик, руҳини илҳом таркимларидан.

Адҳамбек АЛИМБЕКОВ, адабиётшунос олим, доцент

БЕКТЕМИР АҲОЛИСИ
БИЛАН ОЧИҚ МУЛОҚОТ

Бектемир туманидаги 30-болалар мусиқа ва санъат мактабида Тошкент шаҳри ва Бектемир тумани жиноят, фуқаролик, маъмурӣ ва иқтисодий ишлар бўйича судлари раислари ва судьяларининг туман аҳолиси ва жамоатчилик фаоллари билан сийор қабули бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳрида хукуқбазларининг

